

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв**

Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну

**ОБРАЗНЕ РІШЕННЯ ТВОРЧОЇ КОМПОЗИЦІЇ В ТЕХНІЦІ
ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

Виконав: студент 16-421 групи
Спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Спеціалізація: художня культура,
комп'ютерний дизайн
Освітньо-професійної (наукової) програми
Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
Іванова Аліна Юріївна

Керівник кандидат педагогічних наук,
доцент Ракович В.В.
Рецензент член Національної спілки
художників України, засновник Музею
сучасного мистецтва у Херсоні, засновник
Херсонського обласного благодійного
фонду ім. Поліни Райко Машницький В.В.

Херсон – 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Пейзаж в техніці олійного живопису.....	5
1.1. Марина як різновид пейзажного живопису.....	5
1.2. Техніка олійного живопису.....	7
Розділ 2. Образне рішення пейзажу марина.....	11
2.1. Особливості створення марини: ідея, задум і художній образ.....	11
2.2. Послідовність виконання творчої роботи.....	13
Висновки.....	18
Список використаних джерел.....	20

ВСТУП

Техніка олійного живопису досить давно з'явилася у житті художників. Вона є одним із найдавніших мистецтв, яка протягом століть еволюціонувала від наскальних розписів палеоліту до новітніх художніх течій XX та XXI століття. Щоб навчитися писати маслом, потрібно добре знати і розуміти всі техніки та прийоми. Надихнути на творчість може що завгодно і де завгодно. І для цього не потрібно ходити шукати, що зобразити. Зазвичай художники зображують відкритий простір, що оточує людину в повсякденному житті. На полотнах можна побачити землю або водну гладь, рослинність, будівлі. Часто при погляді на картини можна визначити відображення часу доби, погоду, розглянути астрологічні тіла (зірки, місяць або сонце). На сучасному етапі розвитку пейзажисти також зображують людей і тварин, але тільки для передачі певного сюжету. На їх полотнах природа є центральним предметом для відображення, решті відводиться другорядна роль.

Модульна картина на сьогодні є актуальною, як частина інтер'єру. Вона надає відповідної атмосфери, залежно від теми твору мистецтва. Нами обрано марину, як піджанр пейзажу. Море є символом спокою та мрійливості, яке за станом погоди може змінитися в будь яку хвилину. Мешкаючи біля моря, можна спостерігати, як місцеві художники, митці зображують пейзаж марину та надихаються чудовими краєвидами. Морський пейзаж цілком заслуговує виділення в окремий жанр. Зображення водної стихії вимагає особливої майстерності і пристрасті, воно підпорядковується власним законам. Картини мариністів з кораблями і берегами далеких міст розбурхують уяву. Море - це символ подорожей, нескінченності та свободи. Як і людина, море може бути різним. З огляду на вищезазначене, темою дипломної роботи обрано: «Образне рішення творчої композиції в техніці олійного живопису».

Мета: створення пейзажу «марини» у техніці олійного живопису.

Виходячи з мети даного дослідження були поставлені такі **завдання**:

- проаналізувати літературні джерела з теми дослідження;
- висвітлити історію пейзажу марины як жанру образотворчого мистецтва;
- визначити особливості та етапи створення пейзажу марины;
- розкрити ідею, задум та художній образ;
- виокремити колірну гамму при виконанні творчої роботи.

Об'єкт дослідження: процес створення художнього твору.

Предмет дослідження: процес створення пейзажу марины у техніці олійного живопису.

Методи дослідження: відповідають меті і поставленим завданням: аналізу – для детальнішого розгляду засобів виразності техніки олійного живопису та застосування його для вирішення певного переліку творчих завдань в пейзажі, історичний – для аналізу історії становлення і розвитку жанру «марина» та техніки «олійного живопису»; метод синтезу – поєднання художнього образу і технічних при створенні пейзажу; технічний метод – застосування олійного живопису у створенні пейзажу-марины.

Апробація результатів дослідження: Результати дослідження були розглянуті на XI Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії, методики», що проходила online - конференції в zoom на кафедрі культурології Херсонського державного університету.

Структура роботи: Кваліфікаційний проект складається з практичної частини (модульна картина) та пояснювальної записки, що містить вступ, два розділи, висновки і список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ПЕЙЗАЖ В ТЕХНІЦІ ОЛІЙНОГО ЖИВОПІСУ

1.1 Марина як різновид пейзажного живопису

Марина – це піджанр пейзажу, на якому зображено море. Взагалі маринами називають картини або гравюри, відповідно до теми моря. В перекладі з латинської мови *marinus* «марина» – це морський. Море притягувало художників всіх країн і епох. Але в Європі мариністам довелося пройти, досить таки, довгий шлях, перш ніж вони знайшли гідну пошану. Сам термін "морський пейзаж" виник тільки в XVIII столітті. Освоєння морського простору є важливою віхою в історії людства. Еволюційний прогрес способів мореплавання, будівництво кораблів, маяків є важливою частиною історії матеріальної культури, а зображення моря в різних видах мистецтва, його інтерпретація, викликали до життя особливий жанр літератури і образотворчого мистецтва, такий як, марина. В образотворчому мистецтві це зображення морського пейзажу або сцени морських битв. Зображення кораблів, човнів зустрічаються, починаючи вже з найдавнішого часу. У Голландії морські мотиви епохи бароко втілює в своїй творчості Якоб ван Рейсдал [11, с. 108].

Найбільшого спалаху зображення моря, досягає саме на межі XVIII- IXX століть в епоху романтизму. У митців-романтиків морська бурхлива стихія, як правило, протиставляється спокійній землі, море подібне людській грайливій душі, бурі мирських пристрастей, уособлює вічний і незбагненний божественний початок. Зображення людини у морському пейзажі, як художній образ, втілює ідею протистояння стихії, силу волі, що значно яскраво розкрилося у творчості англійського художника Джозефа Вільяма Тернера (1775-1851). Він був видатним мариністом, який зображував море у своїх картинах завжди суворим і непокірним, та людина наважувалася

протистояти йому. Досить багато картин має трагічний сюжет: ламаються щогли, гігантські хвилі, які нависають над човном. Особливість цього художника, чиє життя припало на період значних суспільних змін, полягає в тому, що навіть тихі морські пейзажі, наповнені світлом, несуть трагічний початок передчуття бурі [11, с. 87].

Вагомий внесок у становлення жанру марина внесли голландці. Голландія - одна з найперших морських держав. Саме в ній у XVII столітті морський пейзаж формувався як окремий жанр, а до цього він існував тільки елементом релігійного живопису. Море, у прямому сенсі, годувало голландців, вони були йому вдячні, тому воно часто зображувалося на полотнах «малих голландців», їх картини прикрашали стіни кожного гідного будинку тієї пори. Не схильні до фантазій, голландці з особливою старанністю відображали те, що бачили в житті. Одним з найвідоміших голландських мариністів вважається Ян Порселліс . Історик мистецтва Борис Віппер зауважує: « Ян Порселліс – перший мариніст європейського живопису, який зобразив море не заради якої-небудь історичної битви або докладного зображення великого корабля, а заради нього самого: його принади, його життя, єдності з хмарним небом, заради створення враження атмосфери, напоєної вологою» [3, с. 34].

Можна сказати що, морський пейзаж характеризується просторово неоднорідною поверхнею, яка, як правило, представлена у вигляді мозаїки плям. Він зображується просторовими та функціональними взаємозв'язками, які організовані у вигляді шматочків головоломки, що представляють одну або кілька екосистем. Просторовий аналіз із використанням підходу ландшафтної екології пропонує широкий спектр інструментів для вивчення, моніторингу, управління та збереження цих територій [12, с. 56].

Море виглядає захоплюючим, навіть в трагічних сюжетах. Марина в живописі посідає своє, особливе місце. Ці полотна змушують кожну людину, дивлячись на них, замислитись. Картина, написана у цьому жанрі, допомагає передати палітру емоцій, які зберігають в собі морські глибини. Спокій

залитої сонцем водяної гладі або жах катастрофічного шторму, розмірені хвилі або руйнуюче все на своєму шляху цунамі – жанр марина та морські пейзажі в цілому багаті на емоції [14, с. 30].

Можна сказати що, марина – це чудові можливості для зображення пейзажу моря на полотні. Насправді це, мабуть, буде першим кроком до великої картини, побачивши море, зробити декілька замальовок, Однак потрібна певна майстерність, щоб перетворити гарну прибережну сцену на щось більше, ніж лише замальовок. Одним із ключів до успіху для морської картини є пошук чогось цікавого вздовж узбережжя, щоб покласти початок своєму шедевру.

1.2 Техніка олійного живопису

Однією з найвідоміших технік на сьогоднішній день, якими користуються художники, можна вважати живопис олійними фарбами. Історія цього способу нараховує декілька століть, але, не дивлячись на таке давнє походження, цей вид живопису по сьогоднішній день не втрачає своєї популярності. Для цієї техніки використовують фарби на основі олії. В ідеалі цей живопис передбачає малювання фарбою на полотні. На думку істориків, вперше вводити масло в фарби придумали нідерландські художники брати Ван Ейки в XIII-XIV столітті. Однак та структура фарб мало нагадувала сучасні олійні, до того ж в ті часи художники ще не знали що таке полотно. Вони малювали на дереві, покритому тонким шаром ґрунту.

Якість олійних фарб багато в чому залежала від пігменту. З винаходом різних пігментів – рослинних, мінеральних, а пізніше хімічних, олійні фарби стали більш схожими на ті, якими малюють митці сьогодні. Саме ж олія мала рослинне походження. Більш дієво показало себе поєднання пігментів з лляною олією, тому з роками його почали частіше використовувати при виготовленні фарб. Інша особливість олійного живопису – це полотно. Писати на полотнах художники почали в XV столітті. Для досягнення

ідеального полотна, його натягували на підрамник. Воно, також як і дерево, оброблялося ґрунтовкою, і тут митці використовували безліч тонкощів [18, с. 79].

Від злиття фарби і полотна багато що залежало, в тому випадку і зовнішній вигляд твору мистецтва і його довговічність. Починали художники з використання гіпсової основи, але вона тріскалася, і картини втрачали свою структуру. Дещо пізніше для олійного живопису стали використовувати клейовий і лаковий ґрунт в кілька шарів. Сам процес створення картин за допомогою масляних фарб був досить складним. Першою стадією роботи прийнято вважати, «підмалевок». Він полягає в написанні контурів, створення основних світових моментів, окресленні предметів і фігур. Картина, написана олійними фарбами, складалася з декількох шарів, які наносилися на полотно мазками. Талановиті митці епохи Відродження і наступних епох використовували результативний метод лесування для створення дивовижних переливів кольору. Отримати цей ефект можна було за допомогою нанесення напівпрозорих фарб на щільну основу [16, с. 36].

До сьогодення дійшло безліч великих творів мистецтва, написаних олійними фарбами. Починаючи з XVI століття, більшість видатних діячів використовували цей вид живопису для створення глибоких і багатопланових картин. У XVII-XVIII століттях живопис стає ще більш серйозним мистецтвом. Це період, коли католицька церква занепадає. Її безроздільне панування стає сумнівним. Художники починають все більше звертатися до реальних образів. Вони зображують людей, природу, побутові сцени і події повсякденного життя. У цей час сформувався ряд напрямків авторського живопису – маньєризм, бароко, рококо, класицизм. Починають працювати національні школи в Італії, Нідерландах, Німеччині, Росії та інших великих країнах. У ІХХ столітті образотворче мистецтво стає приналежністю розвиненого суспільства. Особливості будь-якого напрямку живопису залежать від настрою в народі. З'являється романтизм – прагнення до ідеалу

і досконалості. Пізніше на зміну йому приходить імпресіонізм – більш реалістичний, неупереджений, ефектний [4, с. 234].

З'являється технічний прогрес у ХХ столітті, що спричинило суттєві зміни в живописі. Технічність, жорсткість форм, деяке перебільшення, такі характерні риси напрямків, що виникли на початку століття. До абстрактного живопису зазвичай відносяться такі течії як, абстракціонізм, авангардизм, андеграунд. До кінця ХХ століття і по сьогоднішній день в живописі продовжують відбуватися зміни. З одного боку – це поява інноваційних цифрових технологій, що дозволяють створювати унікальні сучасні твори мистецтва. Але сучасні митці доволі часто звертаються і до витоків олійного і акварельного живопису, тому як класичне мистецтво, створене за допомогою кисті фарб і полотна, і до цього дня є актуальним. Найбільш поширений живопис олійними фарбами. Їх властивість сохнути протягом декількох днів, їх в'язкість дозволяє не тільки тривалий час працювати над створенням витвору мистецтва без істотних змін від висихання фарби, а й нескінченно змішувати фарби і їх нашаровувати. Митець, який майстерно володіє технікою олійного живопису, досягає найскладніших і тонких колористичних рішень. Основою для олійного живопису зазвичай слугує лляне полотно, покрите клейовим або масляним ґрунтом. Але олійними фарбами можна писати і на інших ґрунтах, дереві, папері, покриті желатином або клеєм, на залозі чи склі [15, с. 78].

Взагалі існує два способи роботи олійними фарбами: багатошаровий, розрахований на тривалий час, і одношаровий – «алла прима». Майстри минулих століть користувалися, майже завжди, першим способом. Нижній шар прописували фарбами змішаними з білилами, а на цей світлий шар, після його висихання, наносилися один на інший тонкі шари прозорих фарб. Завдяки цьому загальний колір ставав більш насиченим і мав щільну динамічну фактуру. Ця техніка, названа лесування, в поєднанні полотна з непрозорими фарбами вона дає надзвичайно багаті колористичні ефекти. Живопис у техніці «алла прима» дозволяє в повній мірі розкрити

темперамент художника. Непрозорі та прозору фарби кладуть або поруч, або ж змішують. Іноді, в деяких місцях, ґрунт залишається недоторканим. Такому способу надали популярності французькі імпресіоністи у ІХХ столітті.

Отже, олійний живопис набув загального визнання та поширення завдяки зручностям його технології і перевагам у порівнянні з іншими техніками. Олійні фарби добре сохнуть і дозволяють робити істотні зміни на полотні. Це дає можливість створювати чудові картини навіть початківцям. Особливо гарно у початківців виходять картини у імпресіоністському стилі. Таким чином, малюючи картину маслом, можна досягти успіху у розвитку своїх здібностей, умінь та навичок.

РОЗДІЛ 2

ОБРАЗНЕ РІШЕННЯ ПЕЙЗАЖУ МАРИНА

2.1 Особливості створення марини, ідея, задум і художній образ

Море, зазвичай, дуже мінливе, як і природа – воно може бути спокійним, лагідним, і водночас стати бурхливим та грізним. Митців приваблює така його особливість. А все тому, що кожен намагається віднайти найбільш точні засоби виразності, щоб “оживити” його на полотні, в звуках чи слові. Зображувати море потрібно за своїм настроєм. Досвідчений глядач завжди зможе зрозуміти стан та настрої художника. Спокійне море, затишок та краса природи – ось що хочеться показати у роботі. Мариніст – це художник, який пише полотна подібного, морського, змісту. Причому на них може бути зображений як безпосередньо морський пейзаж, так і сцена морської битви або інша подія, що відбувається на морі.

Існують ключові особливості картин, написані в жанрі марина. Зазвичай це складність зображення, універсальність для сприймання, особлива художня цінність, унікальний настрої. Іноді складність роботи мариніста полягає у практичній відсутності статичності у воді. Море не можна змусити завмерти. Художник-мариніст зобов'язаний володіти чудовою пам'яттю та навичками передбачати рух хвилі. У жанрі марина пейзаж динамічний, саме тому ці картини викликають багато емоцій. Полотна не варто ставити поряд з фотографіями, тому що саме вони зберігають рухи авторської руки, його бачення та настрої [9, с. 56].

У пляжі є щось незвичне та заворожуюче, що завжди було магнітом для художників-пейзажистів. Зустріч суші з морем, є однією з найпривабливіших особливостей матінки-природи, яка може створити неймовірні можливості для зображення на полотні. Морські пейзажі завжди були однією з моїх улюблених тем, тому маю намір описати, як зобразити виразний морський пейзаж. Однією з унікальних характеристик, які роблять морські пейзажі

настільки привабливими, є те, що рух хвиль з'єднується з нерухомими берегами. Зустріч постійно змінюється, і жоден момент часу не здається таким самим. Коли є можливість зафіксувати, як вода падає об землю і стікає з неї, ви можете передати драму, яку важко вловити в інших пейзажних сценах. Ви робите кілька експозицій однієї сцени та змішуєте їх, використовуючи просту техніку, яка називається складанням експозиції. По-перше, море, що розбивається об скелі, може створити дуже драматичну картину морського пейзажу. Діставшись до свого місця, треба знайти місце, де хвилі обвалюються і стікають зі скель у різних місцях. Цей прийом працює, поєднуючи експозиції в різних частинах сцени, тому чим більше точок інтересу у вашому кругозорі, тим краще.

Звичайні правила ландшафтної композиції досі можуть застосовуватися до морських пейзажів. Варто спробувати створити баланс між скелями, морем та небом. Цікавість ідеї буде полягати у хвилях, що б'ються об скелі, тому ця частина сцени може бути, принаймні, половиною зображеного. Після того, як глядач буде задоволений своєю композицією, можна працювати [17, с. 70].

Нами було обрано саме цей мотив, тому що більшість життя проведено біля моря, де пройшло наше дитинство і юність. Відповідно, і в свідомості закарбувалися образи рибацького містечка. Ви запитаете мене, чому обрано саме жанр живопису «марина»? Мешкаючи біля моря, я надихнулася чудовими краєвидами, різноманітністю барв та колоритом чорного моря. З роками цікавилася історією, відомими художниками-мариністами, такими як: Малик Леонід, Лагоріо Лев Феліксович, Гідеон Денні та іншими. Захоплювалася різними техніками та видами. Якщо все це вам до душі, то мариністи сиділи над полотнами не дарма. Крім того, морські пейзажі передають певний настрій: корабель посеред бурі - велич і тривога, човен на тихій водній гладі – безтурботність і спокій, грайливі хвилі з різнокольоровими переливами - радість до життя.

2.2 Композиційне вирішення і колірна гамма при виконанні творчої роботи

Основою будь-якого твору мистецтва можна вважати композицію, яка надає йому єдність і цілісність. У неї існують свої закони, які складаються в процесі художньої діяльності. Говориться про сюжетну композицію для художника, про деякі прийоми, за допомогою яких досягається найбільша виразність картини. Зупинимося на взаємовідносинах декількох визначень - сюжет і зміст. Сюжет говорить про те, що безпосередньо зобразив майстер в своєму творі. Він, образно кажучи, перебуває на поверхні айсберга, а зміст відповідає за його глибинну частину. Один і той же сюжет багато людей сприймають і тлумачать по-різному, тобто, створюють свою версію змісту. Безперечно, право вибору залишається за художником, який за допомогою засобів живописної композиції може розкрити перед глядачем всю багатогранність змісту [1, с. 137].

До найбільш поширених композиційних прийомів у живописі, належать ритмічні побудови. У таких творах всі елементи є підпорядковані тільки ритму. Художник може поставити чіткий та жорсткий ритм. У ньому немає жодної деталі, яка б існувала поза виразною узгодженістю.

Існує кілька законів композиції, якими користуються митці у своїх творах. По-перше, це сама композиція, що в перекладі означає «складати», тому важливим її законом є цілісність. Вона виражається таким чином, що предмети на малюнку сприймаються, як єдине ціле, жодна з частин роботи не є зайвою, де немає хаотичності. По-друге, важливо визначити в малюнку композиційний центр (смісловий центр), так, щоб він привертав увагу, виділяв ті об'єкти, які мають на увазі, як головні або основні. По-третє, сюди входить ще контраст. Він буває таких типів як, кольоровий контраст (світлий-темний). Наприклад, кольори чорний-білий, чорний-червоний, завжди будуть контрастними, тобто виразними, і завжди здатні виділяти головний задум в малюнку. Контраст величин (маленьке-

велике). Тобто велике на тлі маленького завжди буде більш контрастним, ніж, наприклад, всі предмети на малюнку, мали б однаковий розмір. Змістовний контраст, це коли даються порівняння між позитивними і негативними героями. По-четверте, відносять ще статику - це стояння рівноваги і спокою. Наприклад, чим нижче до краю листа зображені предмети на малюнку, тим робота більш статична. І, ніж симетричні предмети на роботі, тим вона так само статична. По-п'яте - це рух. Чим асиметричніше розташовані об'єкти на малюнку, тим композиція динамічніше [10, с. 23].

Для того, щоб малюнок мав більш виразний вигляд, необхідно почати компонувати предмети на аркуші твердо-м'яким олівцем, при цьому, спираючись на знання перспективи, пропорцій, теорії кольору, головне, не перевантажувати роботу. Засобами композиції є лінія, штриховка (штрих), пляма (тональна і колірна), лінійна перспектива, світлотінь, повітряна і колірна перспективи.

Можна виділити кілька законів композиції. Першим законом являється цілісність. Це явище, що об'єднує елементи, частини в єдине ціле, зазначається скрізь в природі і суспільстві і виступає як діалектичний закон. Завдяки дотриманню першого закону композиції, твір мистецтва сприймається як єдине і неподільне ціле. Сутність закону можна розкрити, проаналізувавши основні його риси або властивості. Головною рисою закону можна виділити, неподільність композиції, що означає неможливість сприймати її як суму кількох, хоча б в малому ступені самостійних частин. Неподільність закладається в композиції через знаходження художником, так званої, конструктивної ідеї, яка здатна об'єднати в одне ціле всі компоненти майбутнього твору. Існує ще закон контрастів – це один з основних законів композиції. Термін «контраст» позначає різку різницю, протилежність сторін [5, с. 176].

Якщо не буде протилежностей, то і не буде контрастів, не буде їх боротьби і єдності. Таким чином, без контрастів не може бути протистояння,

а отже, і руху, зміни, розвитку. Тому, контрасти в глобальному значенні цього поняття – це одне з головних, невід'ємних умов зародження, існування, розвитку самого життя. Оскільки дія контрастів показується в законах природи і суспільстві, то безумовно, і у всіх областях суспільної свідомості. У мистецтві, як однієї з форм суспільної свідомості, також знаходить своє відображення дія контрастів. Основними контрастами в образотворчому мистецтві є тоновий (світловий) і колірний природний контраст. На їх основі виникають і діють інші види контрастів – ліній, форм, розмірів, характерів, станів, а також контрасти, пов'язані з ідеями (ідей, положень), контрасти в побудові сюжету (контрасти в знаходженні конструктивної ідеї) і т. д. Вони є законом композиції, та висловлюють собою боротьбу протилежностей. Без них можна створити не тільки твори мистецтва, але навіть просте зображення, або ж зображення просто зіллється з фоном. Контрасти створюють виразність твору мистецтва і тому виділяються та впливають на силу композиції. В композиції виступають як, композиційна сила не тільки з точки зору «механіки» побудови, тобто побудови композиції як якоїсь структури, а й з точки зору творчого процесу створення художніх образів: велика частина творчого процесу створення художником творів, пов'язана з визначенням характеру контрастів [7, с. 207].

Існує так званий закон підпорядкованості, який серед усіх засобів композиції сприяє ідейному задуму та зобов'язує художника створювати свій витвір цільним за задумом і впливом на глядача. У роботі над твором художник через композицію висловлює те, що його зацікавило або захопило, показує своє ставлення до зображуваного, його розуміння, тобто дає моральну і естетичну оцінку. Таким чином, все, що зображує художник, особливо по уяві, стає художнім явищем лише тоді, коли воно реалізоване ідейним задумом, розробленим через композицію. В іншому випадку це буде ремісниче, фотографічне копіювання об'єктів реальної дійсності. Цей закон вимагає врахування співвідношення обсягів, кольору, світла, тону і форми, а

також передачі ритму і пластики, руху або стану відносного спокою, симетрії або асиметрії [19, с. 56]

Щодо закону впливу можна сказати наступне, що він формується як закон впливу «рами» на композицію, яка зображена на площині. Предмет, зображений на однорідному полі, який знаходиться близько до «рами», в результаті звички у глядача до відчуття глибини картини, викликаній наявністю «рами», сприймається зображенням близько до площині «рами» або навіть частково злитим з нею. Об'єкт, який розташований неблизько до «рами», і особливо в центральній області картини, сприймається лежачим в глибині. А рівне плоске поле завдяки наявності «рами» стає простором, перспективно і метрично ще зовсім невизначеною [13, с. 45].

Якщо вести мову про колір, то він є головним засобом виразності у живописі, який створює цілісні уявлення про матеріальні якості предметів і явищ навколишнього світу. Він передає шовк, атлас, дерево, хутро, мережива, кришталь. Також описує враження їхньої фактури і забарвлення, стан (психічний і фізичний). Колір є постійно змінним явищем. В природі воно може залежати від погоди, часу доби, пори року, вологості повітря. Кольори характеризуються такими властивостями як: тоном – те що відрізняє колір від кольору, насиченістю, ароматичністю і ароматичністю (сірий, білий). Вони, зазвичай, бувають холодні і теплі. Колорит описується як поєднання кольорів в картині. Кольорова гармонія в якій досягається певна єдність. Колорит виступає душею живопису. Частіше всього ним художник передає головну ідею картини, викликає певний настрій, настрої героїв і свій настрій при написанні картини. Колористична гама в живописі будується за трьома принципами: за принципом контрастного зіткнення кольорів які лежать напроти один одного на кольоровому спектрі; принцип кольорової гармонії – м'яке зближення кольорів, які лежать близько одна до одної на кольоровому спектрі; змішаний принцип поєднання кольорів. Контраст викликає напругу, чіткість, різкість. Гармонія означає лагідність, спокій, мелодію тонів. Світло-тінь характеризується передачею освітлення

предметів за допомогою світлих і темних тонів. Нею художник може передавати об'єм предметів; глибину простору (світліші на передньому, темніші на задньому); композицію. Світлом виділяє головне, а в тінь заховує другорядне. Малюнок в живопису виступає як скритий фактор, тому що по ньому накладають кольори, але він є каркасом, скелетом, передає форму, будову, ракурси, статику. Малюнок поділяється на реалістичний, нереалістичний, мистецтво без малюнка(абстрактне). Народне прислів'я: «Живопис без малюнка все рівно, що людина без скелета» [19, с.128].

Підводячи підсумки, можна сказати що, твори мистецтва, в яких присутній рух, характеризують як динамічні. Ритм передає рух, оскільки це пов'язано з особливістю нашого зору. Погляд, переходячи від одного образотворчого елемента до іншого, подібного, сам ніби бере участь в русі. Наприклад, коли ми дивимося на хвилі, переводячи погляд від однієї до іншої, створюється ілюзія їх руху. До засобів виразності живопису зазвичай відносять, колір, колорит, світло-тінь, малюнок, композиція, перспектива, деталі. Якщо знати і вміти ці прості правила та прийоми, можна багато чого досягнути в пейзажному живописі.

Таким чином, ми розглянули, основні закони композиції. Правила, прийоми і засоби композиції розвиваються, збагачуючись творчою практикою нових поколінь художників. Ті правила і прийоми, які давали можливість художникам досягати найкращих результатів у передачі явищ дійсності, в створенні художнього образу, набували значення для подальшого розвитку образотворчого мистецтва.

ВИСНОВКИ

Отже, у нашій роботі ми розкрили, що мистецтво живопису полягає в розташуванні форм, ліній, кольорів, тонів і текстур на двомірній поверхні, створюючи таким чином естетичний образ. Більш того, не можна сказати, що різноманітність можливостей виключає можливість більш точного визначення. До кінця XX століття і по сьогоднішній день в живописі продовжують відбуватися зміни. З одного боку – це поява інноваційних цифрових технологій, що дозволяють створювати унікальні сучасні твори. Але сучасні митці не менш охоче звертаються і до витоків - олійного і акварельного живопису, тому як класичне мистецтво, створене за допомогою кисті фарб і полотна, і до цього дня не втрачає своєї актуальності.

Проаналізувавши розвиток історії олійного живопису, можна сказати що, витoki мистецтва живопису сягають у глибину століть – у доісторичний період людської цивілізації. Вони пов'язані з печерним розписом, зразки якого було знайдено у печерах Ласко та Кастільо (Франція), а також з кольоровими зображеннями тварин на скелях Скандинавії. Саме з цих наскальних малюнків і починається формування жанрово-родової специфіки майбутнього мистецтва живопису. Нову добу у розвитку мистецтва живопису пов'язують з XIV-XVI століттями, які принесли з собою нові теми, форми та художні образи.

Можна сказати про жанр марина, що в живописі він посідає своє, особливе місце. Ці полотна змушують кожну людину, дивлячись на них, замислитись. Жанр допомагає передати палітру емоцій, які зберігають в собі морські глибини. Спокій залитої сонцем водяної гладі або жах катастрофічного шторму, розмірені хвилі або руйнуюче все на своєму шляху цунамі – жанр марина та морські пейзажі в цілому багаті на емоції.

Малюючи морський пейзаж, художник відпочиває від щоденної метушні та місцевого гаміру. Такий мотив обрано нами, тому що більшість життя

проведено біля моря де пройшло наше дитинство і юність. Відповідно і в свідомості закарбувалися образи маленького курортного містечка. Ви запитаєте мене, чому обрано саме жанр живопису «марина», тому що мешкаючи біля моря, я надихнулася чудовими краєвидами, різноманітністю барв та колоритом чорного моря. З роками цікавилася історією, відомими художниками-мариністами, такими як: Іван Айвазовський, Малик Леонід, Клод Лоррен, Питер Пауль Ребенс, Гідеон Денні та іншими, різними техніками та видами. Якщо все це вам до душі, значить, мариністи сиділи над полотнами не дарма. Крім того, морські пейзажі передають певний настрій: корабель посеред бурі – велич і тривога, човен на тихій водянній гладі – безтурботність і спокій, грайливі хвилі з різнокольоровими переливами – радість до життя.

Визначили, що дуже важливим моментом при зображенні морського пейзажу відіграє композиція, ідея та задум. Таким чином, ми розглянули, основні закони композиції. Правила, прийоми і засоби композиції розвиваються, збагачуючись творчою практикою нових поколінь художників. Ті правила і прийоми, які давали можливість художникам досягати найкращих результатів у передачі явищ дійсності, в створенні художнього образу, набували значення для подальшого розвитку образотворчого мистецтва.

Тому ще можна доповнити, що звичайно, олійні фарби вимагають особливої уваги художника, розуміння і беззаперечного підпорядкування технологічним основам і специфічних знань. Коли ми пишемо маслом, важливо не тільки натхнення і відповідність ідеї, а й цілком логічне обґрунтування і розрахунок своїх дій. Всі техніки живопису маслом підпорядковані цій ідеї, прийоми живопису маслом застосовуються послідовно, відповідно етапу створення картини. Саме ця послідовність і особливості малювання олією, роблять класичний живопис такою цікавою, багатою за способом і манері малювання і цінною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авангард: Українські художники першої третини ХХ ст. / Д. О. Горбачов. – К. : Мистецтво, 2016. – 320 с.
2. Васильєва Е. Місто і тінь. Образ міста в художній фотографії ХІХ - початку ХХ століть. Саарбрюкен: LAP, 2013.
3. Віппер Б.Р. Статті про мистецтво. - М., 1970 р.
4. Власов В. Г. Новий енциклопедичний словник образотворчого мистецтва: В 10 т. - Т. 7. – Харків: «Арбуз».: Азбука-Класика, 2007. - С. 230-245.
5. Власов В. Г. Новий енциклопедичний словник образотворчого мистецтва: В 10 т. - Т. 8. – Харків: «Арбуз» .: Азбука-Класика, 2008. - С. 359-370.
6. Всеосвіта види пейзажу. [Електронний ресурс]. <https://vseosvita.ua>(дата звертання 07.10.2020)
7. Давнє українське малярство (ХІ-ХVІІІ ст.) / А. А. Жаборюк. - О. : Маяк, 2003. - 208 с. – Бібліогр.: с. 198-202.
8. Демченко І. І. Використання інтерактивних технологій навчання при викладанні образотворчого мистецтва у початковій школі // Мистецька освіта у контексті європейської інтеграції: Теоретичні та методичні засади розвитку / Тези Міжнародної наукової конференції. – К. – Суми: СумДПУ ім. А. Макаренка, 2004. – С. 244-246.
9. Живопис: [навч. посібник для студ. вищих навч. закладів] / Н. Бесчастнов, В. Кулаков, І. Стор [и др.] - М.: ВЛАДОС, 2003. - 224 с., 32 с. мул.
10. Крившенко С. Плавати по морю необхідно. Російські мореплавці в житті і літературі: документально-історичні нариси. Владивосток, 2001.- 56с.
11. Короткий енциклопедичний словник з культури. — К. : Україна, 2003. — ISBN 966-524-105-2.

12. Історія світової культури (світових цивілізацій) під ред. Г. В. Драча. Р. / Д. : Фенікс. 2002 ISBN 5-222-02621-3 Терещенко Є.Ю. Мистецтво в системі морської культури // Суспільство: філософія, історія, культура. – 2016. -№ 2.- С. 108-111.

13. Загадковий світ мистецтва : нариси з історії західноєвропейського живопису / В. І. Кононенко. – К. : Мистецтво, 2016. – 112 с

14. Основи теорії художньої культури: навч. посібник / під заг. ред. Л.М. Мосолова. СПб., 2001. – 78с.

15. Художня галерея. Тёрнер. – 2005.-№ 19.- 30с.

16. Павлюченко Ю.Н. Розвиток архітектури судів: дис. ... д-ра техн. наук. Владивосток, 2002; – 67с.

17. Смирнова Т. Б. Український пейзажний живопис XVI – XVIII ст. в європейському контексті // Українська культура в іменах і дослідженнях./Смирнова Т. Б. – Рівне, 2003. – Вип. III. – С. 36–43.

18. Стась М. І. Академічний живопис : навчально-методичний посібник / М. І. Стась, Т. К. Касьян. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. – 244 с

19. Шашков Ю. П. Живопис і її засоби: навчальний посібник для вузів / Ю. П. Шашков. - 2-е вид. - М.: Академічний Проект, 2010. – 128 с

20. Технологія живопису та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. / В. М. Сковронський. – К. : КНУКіМ, 2007. – 207 с.